

Nr 95.

Ankom till riksdagens kansli den 25 april 1941 kl. 3 e. m.

*Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition an-
gående höjd resekostnadsersättning i vissa fall vid
färd med egen automobil m. m.*

(3:e avd.)

I propositionen nr 134 har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 28 februari 1941, föreslagit riksdagen att bemyndiga Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med vad departementschefen förordat meddela bestämmelser angående höjd ersättning i vissa fall för resor i tjänsten med egen automobil samt angående ersättande av vissa kostnader för befattningshavare tillhörig automobil under tid, då den till följd av krisförhållandena icke kunnat användas.

Enligt allmänna resereglementet utgår resekostnadsersättning vid färd med annan bil än taxebil eller omnibus med 30 öre för kilometer. Ersättningen utgår jämväl då förrättningsmannen använt egen bil, dock icke om resan företagits under sådana omständigheter, att billigare fortskaffningsmedel lämpligen kunnat användas. I sådant fall beräknas ersättningen enligt resereglementet som om resan företagits med det billigare fortskaffningsmedlet.

För vissa grupper av befattningshavare är rätten till resekostnadsersättning vid användande av egen bil underkastad särskild reglering. Denna avser att, i mån det ur tjänstesynpunkt är angeläget, att befattningshavare håller egen bil, å ena sidan underlätta användandet därav genom att låta befattningshavaren få ersättning för bilresa även på vägsträckor, där billigare fortskaffningsmedel kunnat användas, samt å andra sidan anpassa ersättningen så nära som möjligt efter självkostnaderna. Detta är fallet beträffande tjänstemän vid domänverket, de hos lantbruksstyrelsen anställda mejeriinspektörerna, befattningshavare hos skogsvårdsstyrelser och hushållningssällskap samt skoglig personal hos stiftsnämnderna. Rörande den närmare innebörden av de för dessa befattningshavare gällande bestämmelserna hänvisas till propositionen sid. 2.

De rådande krisförhållandena ha givit anledning till *framställningar* om vissa ändringar i de fastställda ersättningsgrunderna. En dylik framställning beträffande ersättningen enligt allmänna resereglementet har inkommit från styrelsen för Sveriges statstjänstemannanämnd. Över denna framställning ha yttranden avgivits av statskontoret samt länsstyrelserna i Stockholms, Kristianstads, Älvsborgs och Norrbottens län. — Lantbruksstyrelsen har inkommit med en framställning, avseende mejeriinspektörerna, över vilken framställning

statskontoret yttrat sig. — Från domänstyrelsen, rikets allmänna kartverk och medicinalstyrelsen ha inkommit framställningar, avseende domänverkets personal respektive vissa befattningshavare hos kartverket samt tjänsteläkare och tjänsteveterinärer. Över domänstyrelsens och kartverkets framställningar har statskontoret avgivit yttranden. — Vidare föreligga framställningar från centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund och från hushållningssällskapens ombud, avseende personal hos skogsvårdsstyrelserna och hushållningssällskapen. I anledning av centralrådets framställning ha domänstyrelsen och statskontoret avgivit yttranden, varjämte Sveriges kommunaltjänstemannaförbund inkommit med en skrift, över vilken centralrådet och domänstyrelsen yttrat sig. Över hushållningssällskapens ombuds framställning ha lantbruksstyrelsen och statskontoret avgivit yttranden. — Från stiftsjägmästareföreningen har inkommit en framställning, varöver yttranden avgivits av stiftsnämnderna, domänstyrelsen, kammarkollegiet och statskontoret.

Efter en redogörelse för ovan berörda framställningar och däröver avgivna yttranden (statsrådsprotokollet sid. 3—6) anför *departementschefen* för egen del:

De framställningar, för vilka i det föregående redogjorts, avse dels höjning av ersättningen för användande av egen bil vid tjänsteresor och dels medgivande av ersättning för vissa fasta kostnader i fall då förhållandena medfört hinder att använda för tjänstebruk anskaffad bil. Vad beträffar den förra frågan, ha ett flertal myndigheter uttalat sig för en höjning av ersättningen utöver det i allmänna resereglementet fastställda beloppet av 30 öre för kilometer, under det att statskontoret endast tillstyrkt en höjning av vissa ersättningar, som för närvarande understiga nyssnämnda belopp. Beträffande åter frågan om ersättande i vissa fall av fasta kostnader för bil, som ej kunnat användas, äro de hörda myndigheterna ense om att dylik ersättning bör utgå i de förevarande fallen, och olika meningar ha yppats huvudsakligen endast angående i vad mån amortering eller värdeminskning därvid bör medräknas. Ersättning för amortering eller värdeminskning har tillstyrkts av lantbruksstyrelsen, under det att statskontoret och domänstyrelsen uttalat sig i motsatt riktning.

Den föreliggande utredningen synes icke giva vid handen, att en höjning av den i allmänna resereglementet fastställda ersättningen av 30 öre för kilometer är påkallad annat än möjligen för att beträffande tjänstemännens fordon underlätta en övergång till drift med gengas eller andra inhemska bränslen. I likhet med statskontoret anser jag mig icke heller ur denna synpunkt kunna förorda en ändring av allmänna resereglementet. Härtill äro nämligen förutsättningarna för driftomläggningen ännu alltför svårbedömbara, icke minst vad kostnaderna angår. Av tillgängliga uppgifter synes ej heller framgå annat än att den nuvarande ersättningen av 30 öre nöjaktigt svarar mot kostnaderna även vid gengasdrift, såvida icke den körda vägsträckan för år är jämförelsevis kort.

Vad beträffar ersättningarna till befattningshavare hos skogsvårdsstyrelser och hushållningssällskap delar jag statskontorets uppfattning, att en höjning av maximibeloppet av dessa ersättningar icke bör företagas, så länge ej motsvarande höjning finnes böra genomföras för statliga befattningshavare.

I ärendet har emellertid även ifrågasatts höjning av vissa ersättningar, som för närvarande understiga 30 öre för kilometer. Under nuvarande förhållanden bör möjlighet finnas att medgiva en sådan höjning intill angivna belopp.

Höjningen bör även kunna medgivas retroaktivt för år 1940. Det torde böra ankomma på Kungl. Maj:t att meddela bestämmelser i detta ämne. Vissa av de ersättningar, varom här är fråga — såsom ersättningarna till skoglig personal hos stiftsnämnderna och till mejeriinspektörer — ha prövats av riksdagen. I den mån så är fallet, bör riksdagens bemyndigande för Kungl. Maj:t att meddela de ifrågasatta ändrade bestämmelserna inhämtas.

Vad härefter angår frågan om ersättande av vissa fasta kostnader under tid, då för tjänstebruk anskaffad bil icke kunnat användas, ansluter jag mig till den principiella uppfattning, som statskontoret och domänstyrelsen uttryckt i sina yttranden över stiftsjägmästareföreningens framställning. Dylig ersättning bör uppenbarligen icke medgivas beträffande för tjänstebruk anskaffade bilar i allmänhet utan endast i sådana fall, som i det föregående avsetts. Dessa fall kännetecknas därav, att hållandet av egen bil under normala förhållanden ansetts böra underlättas såsom erforderligt för ett rationellt utövande av tjänsten och att med anledning därav särskild reglering av ersättningen för bilkostnaderna tidigare på sätt förut angivits blivit vidtagen.

Vilka fasta kostnader som böra ersättas torde i de olika fallen böra prövas efter i huvudsak de principer, som statskontoret och domänstyrelsen i förenämnda sammanhang förordat. Ersättningen bör kunna beviljas retroaktivt från och med år 1940.

Det torde böra ankomma på Kungl. Maj:t att meddela erforderliga föreskrifter jämväl rörande den nu förordade ersättningen för fasta kostnader. Härtill erfordras riksdagens bemyndigande vad angår statliga befattningshavare. Ersättningen torde böra bestridas från de medel, som inom respektive förvaltningsgrenar disponeras för reseersättningar.

Kungl. Maj:ts förslag har icke givit utskottet anledning till erinran. I fråga om ersättning för fasta kostnader under tid, då för tjänstebruk anskaffad bil icke kunnat användas, vill utskottet allenast understryka, att dylig ersättning i princip icke bör utgå för amortering och värdeminskning.

Utskottet.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må bemyndiga Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med vad departementschefen förordat meddela bestämmelser angående höjd ersättning i vissa fall för resor i tjänsten med egen automobil samt angående ersättande av vissa kostnader för befattningshavare tillhörig automobil under tid, då den till följd av krisförhållandena icke kunnat användas.

Stockholm den 25 april 1941.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson, Joh. Nilsson* i Malmö, *Asplund, Per Gustafsson, Bergman, Torsten Ström, Lindström, Andréén, Bäcklund, Gränebo, Björkman* och *Berntson*; samt

från andra kammaren: herrar *Törnkvist, Eriksson* i Stockholm, *Svensson* i Grönvik, *Andersson* i Prästbol, *Danielsson, Persson* i Falla, *Lindberg* i Umeå, *Isacsson, Wallentheim*, fru *Alvén*, herrar *Hansson* i Rubbestad och *Eriksson* i Frägsta.